

Списанието излиза дваждъ: на 1 и 20, а притурката — еднѣждъ: на 10 число всѣки мѣсець
ДИРЕКТОРКА: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Съдържание:

Какъ да се разрѣши въпросътъ по Варненскитѣ Женски дружествени кавги. — Бойкинина булка. — Разлика между старата и новата домакиня. — Женска гимнастика. — Отъкътътъ — благодѣтели. — Биографии и дълготелност на Флоренция Никитина. — Мисли и изрѣчения. — Разни. — Книги и списания. — Извѣстие. — Обявление.

Какъ да се разрѣши въпросътъ по Варненскитѣ Женски дружествени кавги.

Поколебали сме се малко, дали да дадемъ мѣсто въ списанието си на статията «Вмѣсто напредъ—назадъ!», написана отъ една многоуважаема членка на Варненското ни Женско Благотворително дружество «Майка». Но истинността на излаганитѣ въ неѣ факти отъ една страна, дължността ни на публицисти отъ друга страна, особено пъкъ програмата и назначението на листа ни не само давахъ край на колебанието ни, нѣ и ни налагахъ въкабъ правствено, да си въздигнемъ и ние гласа противъ бесчанията, вършени въ реченото дружество и толкова точно, ако и отчасти само излагани въ

поменѣтата статия. Ето защо не ни е било възможно да постѣпимъ иначе, освѣнъ да дадемъ гласностъ на дѣйствиата на женското ни дружество, имѣѣще на чело — като прѣдсѣдателка, г-жа Д-ръ А. Желѣскава; ето защо и ние днесъ щемъ да си искаемъ скромното мнѣние по тоя толкова трѣнливъ въпросъ. Имѣѣщи, обаче, прѣдъ видѣ, че девизътъ на жената особено трѣбва да бѣде Спасителевото. «Миръ вамъ», и върни на програмата си и на принципитѣ на публицистиката, ние идемъ, не да дадемъ плѣсници, а да възстановимъ мира; не да засѣемъ спорове, а да разискаме; не да осложнимъ въпроситѣ до неразбранностъ, а да ги опростимъ, пояснимъ; не да увѣковѣчимъ, а да дадемъ край, а, може би, и да разрѣшимъ въпроса!

И тъй, понеже отъ това, що се е писало и говорило до сега, излѣзло е на явѣ едно само нѣщо, че г-жа Желѣскава не е отъ хората, що искатъ да слушатъ понѣкога ако не съвѣтитѣ, то поне мнѣнието и на другитѣ мислещи хора,

то на другитѣ не остава, споредъ насъ, освѣтъ единъ да послѣдватъ единъ само пжтъ.

Не въ единъ само български градъ, а особено въ по-големитѣ, има вече не по едно, а по нѣколко женски благотворителни дружества. Защо, прочее, да не бжде така и въ Варна? Нека това меншество, споредъ г. Желѣскова, отъ членкитѣ на Варнен. Жен. Благотворително Дружество «Майка», нѣ достатъчно и представлѣние, споредъ насъ, не малко число елементи на благоразумие, справедливостъ и дѣятелностъ, не се отчайва отъ несполуката си въ дружеството на г-жа Желѣскова; нека то не остане ялово въ дѣйствиата си чрѣзъ своето бездѣйствуване; нека то покаже и дѣломъ, за удовлетворение толкозъ на принципитѣ, колкото и на цѣльта си, правото си. Затова ние прѣдлагаме то първо да даде знака и примѣра на самоотвърженостъ: да отбѣгне всѣкакъв поводъ за кавги, които, както се е доказало вече и както си е естествено да бжде, поврежда повече на всѣкакво дѣло за благотворителностъ, вдъхвайки всѣкому недовѣрие и омръзнуване. А за да достигне това, достатъчно е вече да си продължи и развие повече наченжтата си програма.

Извѣстно е вече, че тая група отъ недоволнитѣ помоли тукашното черковно настоятелство да ѝ покаже нѣкоя мѣстностъ, за да засѣдава. Черковното настоятелство най-любезно отстъпи исканото, като опрѣдѣли залата въ горния етажъ на старата българска черква за мѣсто на засѣдаване; а отъ тогава насамъ се почна не само засѣданни, нѣ и разни четения въ приготвената читалища, а още и да се четатъ отъ врѣме на врѣме нѣкои сказки. Ето, прочее, зародиштѣ на едно ново дружество, заченжтъ подъ най-добритѣ аугури! Не остава друго освѣтъ сформировањето на това дружество, което съ своитѣ дѣйствиа да покаже, че е достойно на названieto си «женско дружество», да привлече довѣрието и симпатитѣ на всичкитѣ тукашни жители и да извърши много похвални дѣла.

И има що да върши туй дружество.

Ако цѣльта на женското благотворително дружество «Майка» е помаганьето на бѣднитѣ и пр., нека туй ново съставено дружество има за цѣль: въздиганьето на жената по умствено, нравствено отношение. Нека туй дружество служи като центръ на умственната енергия на жената; за туй, нека то има единъ постоянно отворенъ са-

лонъ за читалня, въ който да се намиратъ всичкитѣ съчинения и по-добри списания и вѣстници, особено които се занимаватъ съ женската дѣятелностъ. Нека се четжтъ тамъ и развижтъ разни теми, относящитѣ се до жената, като членъ въ обществото и като бѣднѣща възпитателка и домакиня; нека най-сетнѣ въ опрѣдѣлени дни да се прѣподаватъ необходимитѣ познания за всѣка домакиня и майка за щастieto на дома ѝ. Нека най-на края, ако се окаже нужда, учреди недѣлнитѣ и вечернитѣ училища и пр. Значението на това дружество по такъвъ начинъ ще бжде свещено и велико. Тѣзи цѣли, не ще съмнение, само едно дружество «Майка» напр. не може да осъществи, така щото естествено се явява нужда за отваряне на ново дружество съ еднакво свещена цѣль, както и дружеството «Майка», само съ тѣ разлика че, тукъ да не се допускатъ никакви гапризъ, никакви произволи; инакъ ще бжде по-добре да не се наема съ това. Ние сме твърдо убѣдени колкото Д-ръ Желѣскова законно или незаконно ще прѣдсѣдателствува, никога нѣма да се дойде въ нѣкое споразумение, а напротивъ раздоритѣ постепенно ще се увеличжтъ; отъ това пжкъ никакви цѣли нѣма да си добижтъ нито единитѣ нито другитѣ, а слѣдствията на тие раздори твърдѣ злѣ ще прѣдставжтъ насъ женитѣ прѣдъ свѣта. Отъ това ще страдатъ не само известни лица, но цѣли бѣдни семейства, цѣли общества тѣй като тѣзи раздори единъ день злѣ ще повлияжтъ въ общественния нравственъ битъ на жената. Ето защо ние желаемъ първи да дадемъ знака на мира, като прѣдпочитаме да отетжимъ прѣдъ упоритостъта на Д-ръ Желѣскова. По такъвъ начинъ побѣдителни ще бждемъ ние, защото ще бждемъ причини не на раздори, не на кавги, но на съгласие, любовъ, нѣщо съ което трѣбва да се гордѣе всѣка жена като свое притежание. Ние не забравяме при това да спомѣнемъ, че единъ день може да се съединжтъ не само тия двѣ дружества, но всичкитѣ въ България дружества тъкмо тѣй както бѣхме писали въ 21 бр. на Ж. С. г. III подъ насловъ «женски дружества по насъ» и тогава вече осъществимъ народния си девизъ «Съединението прави силата».

Бойкината булка.

(Продължение и край).

* * *

Слѣдъ нѣколко дена пристигна и нашия герой Славъ, и не само майка му заплака и се изпълни съ радостъ, но и цѣлото село; всинца се привличахъ да го сърадватъ за благополучното му пристиганье.

— Добре дошелъ, синко! му каза плачейки и обгръщайки Слава помежду обятията си, а пакъ той, крайно стрѣсенъ и покъртенъ едва ли мо-

жеше да произнесе:

— Майко! мила майчице!

Сълзитѣ го задавиха.

— Знаеш ли, синко, каза баба Бойка другия денъ Славѣ, че откажъ се расчу, че ти се завръщашъ въ селото, отъ всичкитѣ селски кѣщи ми направиха прѣдложения за свадба. . .

— Наистина ли майчице?

— Да! да! но азъ имъ отговорихъ, че синъ ми Славъ е сгоденъ вече съ една много добра мома и отъ най-благороденъ сой въ селото а и ти знай това, милий мой Славе, че си сгоденъ вече, а именно съ извѣстната ти мома Ел. Крумова.

— Майчице! . . . Май ти си много побързала.

— Не! не! утрѣ рано сутринята ще отидемъ да посѣтимъ и поздравимъ родителитѣ на годеицата.

— Но какъ така, безъ да ѣх харесамъ и азъ и съизволя това!

— Тази работа е вече свършена, синко! утрѣ рано, като се ранимъ. . .

— Ала майко! ти трѣбва да знаешъ, че азъ искамъ една красавица!

— Да, и тя е красавица и добра домакиня!

— Не ѣх искамъ! мамо, не ѣх искамъ, че е грозна, пустата!

— Славе, какво хортувашъ?

— Прибери дрѣхитѣ ми, че азъ ще бѣгамъ.

— Но ти, чедо, ще ме убиешь! Че какъ може ли?

— Какво да ти сторѣж! Ти не трѣбваше да постъпишъ така. . .

— Тя, чедо мое, е много благоразумна, и добродѣтелна и всеуважаема мома въ цѣлото село!

— Не ѣх искамъ, че е грозна!

— Че какво бѣ Славе! Ти мислишъ че само хубавицитѣ и красавицитѣ сж добри — умни? Ти недѣй гледа красотата и хубостта, но — добродѣтелта, защото хубостта, чедо мое, скоро се изгубва, но сърдечнитѣ и душевнитѣ качества живѣятъ до смъртъ и прѣминаватъ и въ чедата! . .

— Колкото и да ме убѣдишъ, азъ все пакъ ще прѣдпочинамъ нѣкоя друга.

— Господи! Господи! Прѣсвета Богородичке! вразумѣте сина ми, че ще се прѣснѣж. . .

— Азъ ще бѣгамъ. . .

— Ако ти ще бѣгашъ, по-добрѣ вземи единъ двуличенъ ножъ и рѣгни ме, сине. . . или пакъ сама ще се самоубиѣж, защото никога нѣма да напуснѣж селото, че да бѣгамъ подирѣ ти, като луда. . . Чедо мое Славе, вразуми се, че тая мома ще те ошастливи; е много добра, макаръ и бѣдна, злощастната! . .

Славъ вече не отговори нищо, но като се позамисли още, спуснѣж се най-послѣ въ майчиното си обятие, казвайки:

— Прости ме, мамо! прости ме, че съмъ те приѣснилъ; азъ веќе се напълно съгласявамъ съ тебе!

— Имай благословеннето ми, чедо! отговори майка му и горѣщо го прѣгърнѣж и взе да го цѣлува, като чедолюбива майка.

Въ такова трогателно положение се тѣ намирахъ, когато се отворихъ вратата и влѣзохъ двама слуги, носещи богати и различни подарѣци отъ невѣстата. Бойка ги прие съ голѣма радостъ, а когато слѣдъ малко дойдохъ и всичкитѣ роднини на булбата, за да ги сърадватъ за благополучното произшествие, нашия Славъ, като не може да си поддържи на нозѣтъ си, паднѣж въ несвѣсть. . .

Слѣдъ петнайсе дена станѣж и свадбата, а Славъ казваше майци си:

— Да, мила моя майчице, ти си избрала за менъ една прѣвѣсходна съпруга! Благодарѣж ти нескренно за това! . . .

Разлика между стара и нова домакиня.

Свърѣменната домакиня не е до тамъ добра, колкото оная на старитѣ врѣмена: защото първата, като се разви умствено, възстанѣж противъ низостта, на коитѣ законитѣ и прѣдаиията бѣхъ засѣдили старѣтъ жени, които сж се считали като първи слугини на дома. Мажѣтъ, който, както е извѣстно, иска всичко да му се покорява възлага на жената строго да управлява дома; но тя счита това като утегчително нѣщо. Прогресѣтъ и цивилизацията допушатъ ней да има нѣкакви права, съ които, обаче, мнозинството прави злоупотреби.

Жената въ днешно врѣме може свободно да изли за изъ кѣщи кога-да-е и счита като работѣшне пестояното стоење въ дома и занимаванѣето съ домашна работа; това е по причина на възпитанието, което даватъ безграмотни майки на дѣщеритѣ си и не имъ внушаватъ, че управлението на дома е за жената една голѣма сила и че тя, като изоставя дома си и управлението му, изгубва тая сила и най-добритѣ си права.

Онази жена само може да се нарече истинска домакиня и драгоцѣнна необходима другарка на мажѣ, която управлява съ рѣжа яка и силна дома. Онази пѣкъ жена, която мисли, че е само едно украшение на дома; която все отсѣжтствова; която утегчава съпруга си съ много и праздни разноски за луксозното си обличанѣе, е едно сѣщество много мизерно и отвратително, което мажѣтъ много мрази.

Жената, която счита мажѣ като единъ источникъ, отгдѣто само може да исчерпва богатство, за изпълнение своенравията си, луксовѣтъ си и насладѣнията си, вмѣсто да спестява туй богатство, произведено чрѣзъ дълго и многотрудно работенѣе, за бѣдѣщето такъвата жена е неспособна за свободата, която свърѣменната цивилизация подарява на жената и за неѣж би било по-справедливо да стои въ робство, за да не осквернява достойнството на мажѣ и женския полъ; защото такъва жена не знае да се ползова съ свободата си.

Жената нѣкога сж ѣж считали като малко дѣте, та за туй и никакъ не писквали отъ неѣж да си задава мнѣнието за какво да е дѣло. Мажѣтъ ѣж е любѣлъ, но не ѣж е почиталъ. Всичкитѣ скѣрби, загуби, горчивини на живота, стѣснено положение, всичко съ една

рѣчь гледало на мъжа, който никакъ не правѣлъ съ-участница на болкитѣ си и жената. Но тогива тя бѣше засѣдена на пълна безграмотност и не знаела, кои и какви сж нейнитѣ длѣжности въ дома. Тогива навсѣдѣ царувало мнѣнието, че мъжътъ прѣвѣсходствува надъ жената подъ всѣка гледна точка и влѣдствие на това той е билъ абсолютенъ господарь, а жената — робиня. Въ днешно врѣме работата не е тъй; защото мекушавото възпитание и наслажденията ослабиха тѣлеснитѣ и умственитѣ сили на мъжа, който до неотдавна по тия сили прѣвѣсходствувалъ надъ жената. Духовното пакъ развитие и постепенното възбуждане на всичкитѣ морални сили, привикването къмъ търпѣнието на жената, естествената ѣ чувствителност и добродушие съставляватъ за неѣ една най-голѣма сила, която ѣ прави да бѣде драгоцѣнна необходимостъ на дома.

Такъвато домакния, разбира се, не стои никакъ по-долу отъ старата домакния, макаръ че тя сама лично не върши работата, която оная сама е правѣла; тя е за мъжа една помощница и въ най-важнитѣ въпроси и най-често чрѣзъ благоразумието и остроумието си испрѣварва злочестини, като спасява така сѣмейството си.

Вирочемъ всичкитѣ жени не сж такива свършенни домакнии; но това повече се длѣжи на недостатъчното и непълното възпитание, което се дава тѣмъ отъ безграмотни родители, които мислѣтъ, че само училищното учение стига за пълното образование на дѣщеритѣ имъ и че по-добро е повърхностното и при-стореното възпитание, отколку — коренното и истинското. Тия родители причиняватъ не само на чедата си зло, но и на цѣлото поколение.

Женска гимнастика.

Женитѣ до сега никакъ не узнахъ влиянието, което има хигиената върху доброто имъ развиване и тѣлесната красота, за която тѣ толкова трудове полагаатъ. Тѣ трѣбва да знаѣтъ добръ, че здравие и красота сж двѣ пѣща неотѣмними; защото, за да бѣде нѣкоя дѣйствително хубава, трѣбва да е и най-здрава; за туй тѣ не трѣбва никакъ да прѣнебрѣгиватъ хигиеничнитѣ наставления; но да ги назѣтъ най-добръ, вмѣсто да мислѣтъ, че чрѣзъ бѣлилата и червилата и корсѣитѣ ще бѣдѣтъ дѣйствителни хубавици. На такива страшни погрѣшки и заблуждения подпадатъ само оне жени, които живѣѣтъ бездѣйствени въ градоветѣ, гдѣто и хигиеничнитѣ условия сж неприятни; но тѣ могатъ да се биѣтъ противъ тѣхъ чрѣзъ строгото пазене хигиеничнитѣ наставления. А пакъ селенкитѣ, които все живѣѣтъ въ чистия въздухъ и работѣтъ тѣлесно, тѣ никакъ не се боѣтъ отъ нищо.

Ние нека разгледваме първитѣ, които живѣѣтъ въ градищата бездѣйствени. Тѣ отъ юношеската си възраст още, т. е. откогато вече искаратъ училището, осѣждатъ самото себе си въ пълно бездѣйствие, вслѣдствие на което всичкитѣ служби на организма имъ се извършватъ слабо; физиономията имъ се прѣобразява-

кожата изгубва хубавия и живия си шаръ, лицето поблѣднѣва, мишицитѣ се истѣнчаватъ и ослабватъ и много-болести се вгнѣздяватъ, които послѣ мъчно се отстраняватъ; такива сж напр. безкрѣвието (анемия), хлорозата, хистеризмътъ и пр. Доклѣ тя е млада, възрастта най-често побѣждава и очисти скоро тия болести; но кога настѣпи срѣдната възраст тия болести се пакъ появяватъ, но по-страшни и поразителни и е по-лесно испрѣварването, нежели излѣкуването имъ. А тъй като нѣманьето движение е главната причина за тия страшни врагове на здравие, за туй гимнастиката е единичното срѣдство за отстранението имъ и е необходима за всичкитѣ сѣщества, на които условията на живота позволяватъ имъ една само малка расходка. Такава гимнастика, която се състои въ ритмични движения на рѣцѣтъ, на главата и на тѣлото е много спасителна.

Най-добро врѣме за гимнастика е сутриньта прѣди закуската, прѣдъ обѣдъ и въ вечерята, за да бѣде коремътъ по възможности по-легъ и освободенъ отъ твърди и течни вещества.

Прѣди почване на гимнастиката трѣбва да се съблича упражняващата се отъ дрѣхитѣ, които притѣсняютъ тѣлото ѣ, гърдитѣ и корема.

Ако нѣкое упражнение затруднява дишаньето, а сърдцебиеньето се ускорява и засилва, то трѣбва да се прѣкрати.

Слѣдъ всѣко упражняване трѣбва да се прави почивка и да се диша дълбоко на чистъ въздухъ. Всичкитѣ упражнения трѣбва да се извършватъ бавно, и съ почивки, а не бърже; съ силно напрѣгане мишицитѣ. Може би прѣзъ първитѣ дни на упражняването да се припиѣтъ нѣкакъ силни болни помшицитѣ и нервитѣ; въ такъвъ случай трѣбва да се прѣкратява гимнастиката за нѣколко дена, доклѣ да мине болката. че тогива пакъ да се започне по-усърдно и по-редовно.

Ако нѣкоя не може да извърши едно упражнение, то тя нека отбѣгва това. Домашната гимнастика се заключава въ слѣдущитѣ упражнения:

Крѣгообразно движение, на главата. — Дигане рамената. — Крѣгообразно движение на рѣцѣтъ. — Приближаване назадъ лактитѣ. — Съединяване отзадъ рѣцѣтъ. — Силно дишане; повтаряние четири или шесть пѣти въ день.

Простиране рѣката напрѣдъ, навънъ, нагорѣ, надолу, назадъ — Хоризонтално приближаване рѣцѣтъ прострѣни. — Въртѣние рѣцѣтъ около себе си една подиръ друга. — Испиване една 8 чрѣзъ прострѣна рѣка. — Свиване и отваряне прѣститѣ. — Триене рѣцѣтъ по всичкитѣ направления. — Наклоняване тѣлото напрѣдъ, назадъ и на страни. — Въртѣние трупа и по двѣтъ страни. — Крѣгообразно движение на трупа. — Исправение трупа, когато тѣлото е прострѣно на леглото. — Крѣгообразно движение на позѣтъ. — Дигане ногата на страни. — Въртѣние прострѣната нога около себе си безъ да се докосва до земята. Простиране и свиване колѣното напрѣдъ и назадъ. — Простиране и свиване крака. — Дигане колѣното напрѣдъ.

Отмъститель — благодѣтель.

Желѣзницата бѣше готова да замине отъ станцията. Въ единъ празенъ вагонъ влѣзе и седнѣ единъ младъ свещеникъ, а подиръ него — тоже тамъ и единъ старецъ, съ мелацхолично и набръчкано лице, който поздрави и седнѣ до свещеника; той желаше да се поразговори, но не знаеше, какъ да почне.

— Честний мой Отче! каза наконѣцъ, желайж да се разговорѣ съ Васъ за важна работа, която много ми дотегчава сърцето.

— На драго сърдце азъ, господине, ще се помъчъ да ви олегчъ, каза младия свещеникъ.

— Азъ чухъ, че Вие отивате за въ гр. Д. *** за който отивамъ и азъ за очистваньето си отъ едно прѣстѣпление, което твърдѣ много ме притѣснява, че никакъ не могъ се успокои.

— Каква е тая работа?! Азъ съмъ готовъ да извършъ каквото щете за освобождението Ви отъ скръбта и тжгата, отговори свещеникътъ.

— Измнѣхъ се, духовний мой отче, двайсе петъ години, откакъ азъ бѣхъ посѣтилъ гр. Д. *** , дѣто рѣшихъ да се настанѣ за упражняване занаята си — лѣкарството. Веднѣжъ, тамъ мене ме поканихъ да излѣкувамъ една болна жена, чисто положение, за зла честь, спроти всичкитъ ми лѣкове все се по влошавляваше. Най-послѣ роднинитъ ѣ поканихъ и единъ младъ докторъ, който обяви, че мосто излѣкуване било съ всѣмъ противно на болестъта. Всинца, разбира се, тамъ се разгнѣвили противъ моята некаджрность и взехъ да ме укоряватъ.

Нѣкояцина отъ присѣтствуѣщитъ тамъ прѣзъ туй врѣме, съобщихъ ми за това, та азъ, виждайки, че това ще ме опакости, помолихъ младия си събратъ или да се отрѣче отъ наскърбителното си противъ мене оцѣнение, или пакъ да се приготви за да излѣзе на дуелъ. Младия докторъ най-вѣжливо ме поздрави; но ми каза, че тѣй като оцѣнението му било справедливо, за туй не може да го отрѣче. Азъ тогива се раздѣлихъ съ него и веднага проводихъ секундантитъ си за двубоя.

До вечера азъ влѣзохъ въ стаята, когато веднага слугата ми обади за дохажданьето на една млада жена. Азъ заповѣдахъ да ѣ доведе въ стаята ми, а тя влѣзнъ и, като поздрави, каза:

— Идъ, Ваше благородие, да Ви помолиж да се смилите на мене и на чедата ми, та да извините съпрѣга ми за оцѣнението му.

Сълзитъ и отчаянието на жената много ме трогнахъ, нъ азъ отговорихъ.

— Госпожо! нека Вашия съпрѣгъ се отрѣче отъ оцѣнението си и укоритъ противъ мене или пакъ нека се бие съ мене!

— Господине мой, Господине, мой! Смилѣте се надъ мене; каза тя и паднъ въ несъзнание. Веднага тогива влѣзе въ стаята ми една съсѣдка, която привлѣкохъ тамъ виковетъ на жената и съ помощъта на слугата ми откарахъ ѣ въ друга една кѣща.

На другия день, азъ съ секундантитъ си, бѣхъ на

опрѣдѣленото за двубоя мѣсто, дѣто ме чакаше вече младия лѣкаръ; тамъ ни дадохъ по единъ револверъ и ни поставихъ на разстояние петнайсе крачки една отъ друго и ни дадохъ знакъ за почване. Азъ се прѣцѣлихъ студено неприятеля си и пушнѣхъ. Не надѣйно противникътъ ми пусли отъ ржката си пушката и като не можа да се удържи на расколебанитъ си колѣнитъ, паднъ на земята. Азъ бѣхъ го ударилъ въ сърцето. Същеврѣменно единъ пронизателенъ гласъ се зачу отъ близколежещия лѣсъ: това бѣше съпрѣгата му, която се привтече и паднъ въ обятията му.

— «Злочеста жено, бѣдни мои дѣтица! каза съ усѣченъ гласъ докторътъ и издхнъ.

Тогива съпругата му ме погледнъ така твърдо и вторачено, щото азъ се зачудихъ.

— Господине мой! Вие убихте мъжа ми, но и азъ ще го придружъ въ гроба му. Вие вече сте направили три същества злощастни, но Господъ, дано да Ви прости! каза тя, и паднъ полумъртва на земята.

Двата трупове се поставихъ вътрѣ въ сѣщия ковчегъ и се прѣнесохъ въ кѣщата имъ. На другия день извѣсти ми се, че и жената умрѣла. Това извѣстие твърдѣ много ме стреснъ, та по цѣль день се лутахъ тукъ-тамъ като лудъ. Животътъ ми се показваше дотегчителенъ и завиждахъ съдбата на жъртвата си. Слѣдъ осемъ дена азъ станѣхъ, събрахъ имуществото си и замнѣхъ за въ Америка, дѣто азъ се скоро за богатихъ. Но уви! Проливаньето невинна кръвь не ми даваше покой; защото три сирачета вече нѣмахъ ни баща, ни майка. Единъ свещеникъ, комуто азъ се исповѣдахъ, каза ми, че покаянието ми и прощаваньето, за да бждѣтъ пълни, нуждно било да омиѣ добръ ржцѣтъ си отъ пролѣната кръвь, — нѣщо, което ще постигнъ, прибави, като намѣриж дѣцата на убития отъ мене младъ лѣкаръ и измолиж отъ тѣхъ прощаванье. Това е прѣстѣплението ми. Вие ще ли можете ми помогнъ за намиране диритъ на туй сѣмейство? Вѣрвате ли, че азъ ще се удостоиж съ туй щастие — пълно прощаванье?

— Безсмыслинно, отговори свещеникътъ и веднага желѣзницата се спрѣ, защото пристигнъ въ станцията на гр. Д. * * *, дѣто тѣ слѣзохъ.

Въ станцията чакахъ свещеника двама момци, които, като видѣхъ свещеника, обгърнѣхъ го и цѣлунахъ.

— Боленъ ли си, брате, та си така блѣденъ? попитахъ го.

— Не, милъ мой братя! Азъ съмъ много уморенъ; поздравѣте и тогози господаръ, когото ние ще имаме честъта да го нагостимъ у дома си.

Чужденецътъ гледаше въсхитенъ тримата братия и, най-послѣ поддържанъ и отъ тѣхъ, взехъ да вървижъ за въ кѣщата имъ.

Като минавахъ прѣзъ една улица, докторътъ се стрѣснъ твърдѣ много отъ вида на една кѣща.

— Тамъ въ оная кѣща сѣ живѣли клѣтитъ ми жъртви! шепнъ той самъ на себе си.

Чудна случка! тази кѣща бѣше на тримата братя и въ неѣ слѣдъ малко заведохъ чужденеца. Единъ

слуга веднага се прѣдстави и отвори приемната стая, дѣто влѣзе нашия докторъ, който, възползувайки се отъ кратковрѣзенното неприѣмливостъ на братята, господаритѣ на къщата, попита слугата за името на свещеника.

— Той се нарича отецъ Амвросій! отговори слугата.

— Родителитѣ му живѣятъ ли още?

— Не! тии сж умрѣли отдавно по единъ най-трогателенъ и ужасенъ начинъ, каза пакъ слугата и си излѣзид.

Слѣдъ петъ минути влѣзе въ стаята и свещеникътъ, а докторътъ се спусид, падид и обгърид горещо позѣтъ му. Сълзидтъ му и риданьето му покривахъ гласа му.

— Вие ли, прочее, сте най-старии синъ на невиннитѣ ми жъртви? Азъ съмъ пакъ убиецътъ на родителитѣ ви. Дали вие, който сте ме чували толкова търпеливо и внимателно въ желѣзницата, ще ме удостоите съ драгоцѣнното си прощаванье?

— Да, господине! Азъ още отъ първитѣ думи, дѣто размѣнихте съ мене, бѣхъ ви позналъ. Сърдцето ми Ви прощава. Сега само остава Богъ да ви прости, та отчаянието и мжкитѣ Ви да се свършжд.

Чужденецътъ, плененъ съ признателность, станид и цѣлунид рждѣтъ на свещеника и на братята му, а другия денъ обяви, че тѣмъ подарива цѣлото си богатство, задѣто родителитѣ имъ падидхжд подъ удара на гордостъта му; той пакъ самичкътъ се покалугери и прѣкарваше благочестивъ животъ въ единъ манастиръ.

Биография и дѣятелность

на

Флоренция Нихтингаль.

(Продължение и край).

Тя отъ пръвн погледъ се показвала студена, но щомъ зафащала да говори, изражението ѝ се съживявало, а очидтъ ѝ пушадн искри.

Такъва е била жената, която на 15-й Ноември т. е. въ дена, кога станждо Ингермановото (Ingermann) сражение, пристигнжда, съ малката си свита, въ Пекютаръ. На прѣдвечернето бѣхжд пристигнжди и много ранени отъ сражението *Балаклива*.

Казаната болница била едно голѣмо и пространно четирежгълно здание, всѣка страна на което била равна на $\frac{1}{4}$ км. и се свършвала на четирежгълна кула. Тя лежела по Азиатския брѣгъ, сто крачки по-високо отъ Босфора. До нежд се намирала и друга една болница; и двѣтъ тие болници, въ които имало обикновенно 4000 болни мжже, намирали се подъ управлението на г-ца Нихтингаль.

За болничаркитѣ се отредила источната кула.

По бескрайното пространство на коридоритѣ, дѣто испървомъ лежели болнитѣ и раненитѣ върху пайлоши постелки, едни до други, та такоречи не остаело мѣсто за минаване, правѣло най-мжчно прѣглежданье. Въ всѣки коридоръ имало по два реда постелки,

единъ срѣщо другия, а помежду имъ едва се минавало. Смъртелностьта пѣкъ тукъ била по-голѣма, отколко въ Кримъ, при вспчко че тамъ войската търпѣвала ужасни злочестини и лишения.

Тукъ привождаме единъ откъселекъ изъ писмото на една болничарка, написано нѣколко дена само слѣдъ пристиганьето ѝ: « Не бѣше възможно да не забравимъ самага себе си: толкозъ много сме залесани съ пиеннето на постелкитѣ и окжпваньето на мжжетѣ. Послѣ помагаме на хирургитѣ въ привързваньето ранитѣ на войницитѣ, които прѣзъ 5-дневното си пътувание не видѣхжд никакво ослужване. Войницитѣ страдащи отъ треска, дисентерия и холера, прѣписатъ се въ голѣмо множество въ болницата». Положението на г-ца Нихтингаль било най-мжчно; навсѣкждъ тя намирала безредие, а чиновницитѣ приемали заповѣдитѣ ѝ не до тамъ охолно. Тя съвѣтвала на болничаркитѣ си, че е необходима нужда да се напѣлно съобразяватъ съ заповѣдитѣ на докторитѣ — нѣщо, което и самичка тя точно изпълнявала; отредила единъ голѣмъ отдѣлъ за готварница, дѣто да се приготвява храната за болницитѣ; направила още безбройно множество добри и богоугодни дѣла, които, за да ги изложимъ подробно, изисква се и врѣме дълго и хартия не малко, та се ограничаваме само съ забѣлжката, че тя вжтрѣ въ най-кратко врѣме сполучила да смали процента на смъртелностьта въ болницата до 50 %.

III.

За дѣятелностьта на Флоренция Нихтингаль въ Пекютарската болница, ето какво се е писало въ Лондонския в-къ «Врѣме»:

«Тамъ, дѣто има нѣкоя болестъ подъ най-опасния ѝ видъ; тамъ, дѣто рждката на смртъта се намира най-близо, тамъ непрѣмѣнно намира нѣкой тая неопѣнима и неподражима жена. Приятната ѝ физиономия и ловкость виушаватъ едно най-голѣмо утѣшенне и на онния дори, които се намиратъ въ прѣдсмъртния си часъ и агония. Тя е въ тая болница единъ ангелъ — утѣшителъ, безъ прѣувеличение го казваме, и полицето на всѣки злощастенъ се изображава, кога минава прѣдъ него деликатната ѝ снага, блистателна признателность. Нощѣ, кога велица се оттегляватъ, за да си починждтъ, тя сама, съ лампата въ рждката си, минава млчншката отъ посрѣдъ болнитѣ, върху които е заседнжда шаруждщата по туй врѣме тъмнина и млчеливость. Тя има благороднѣйши обноси и сърдечни чувства на истинска жена, отличаждща се съ спокоенъ разсждкъ, твърдо и скорошно — смислено рѣшение и положителенъ — правъ характеръ.

Публиката не се мамѣше, кога при заминаванье-то ѝ ѝжд зовѣше херония; а азъ отъ своя страна благопожелавамъ ней да се удостоид съ една по-добра и по-сгодна за нежд титла. Онзи, който гледа крехкото ѝ тѣло и расклатеното ѝ здравие, съмнѣва се, дали ще може тя да се противостои на толкова извънмѣрни трудове.»

Общия ентусиазмъ за нежд се изказалъ и чрѣзъ.

поезията; мнозина поети списали стихотворения за въ нейна честъ, но най-популярно е онуй на Американския поетъ Лонгфеловъ, титулирано; «Госпожата съ лампата». Темата на туй стихотворение поетътъ си е исчерпилъ пзъ долуприведения откъслекъ, касателно Фл. Нихтингалъ, на едно писмо на нѣкого войника: «Тя, като минаваше, разговаряше се съ нѣколцина отъ нами; на други кимтише съ главата си; къмъ други се засмихнѣше; но, разбира се, не бѣше възможно да разгледа всица, защото ние бѣхме тамо по цѣли стотини — ранени. Но всица ни можехме да цалуваме сѣнката ѝ, кждѣто тя паднѣше и тогава веке задоволени, отпочивахме си главата по възглавето».

Слѣдуищата пролѣтъ Флоренция Нихтингалъ прѣлазувала Черното Море и посѣтила Балаклава, дѣто болницитѣ и другитѣ под. заведения се намирали въ най-мизерно състояние, тъй като тукъ спомоществоващата не бѣхъ толкова много, колкото въ Искютаръ. Тукъ ней ѝ се втресло отъ Кримска треска, вслѣдствие на което тя безъ малко би умрѣла.

Слѣдъ свършѣла на Кримската война, Английския народъ веке се приготвявалъ да посрѣщне тържествено и съ голѣмъ ентузиазмъ херонията; по тя, по-позже природно била смпреномѣдренна отбѣгнувала тържествата, завършила се въ отечеството си, безъ никой да се сѣти кога, и се затворила въ кжщата си, дѣто по цѣли години не излѣзвала, поради болнавия си характеръ.

Впрочемъ, дѣятелността ѝ била неисчерпима; тя се брои една отъ главнитѣ основателки на Червения Кръстъ, за отгледванѣто на болнитѣ и раненитѣ въ военно врѣме. Кога избухнала междоусобната Американска война, отъ ней измолили да имъ покаже подробноститѣ за ослужванѣто и излѣкуванѣто на войницитѣ, а прѣзъ Френско — Германската война тя бѣше дала много съвѣти и опжтвања за болницитѣ, управлявани отъ разнитѣ Английски принцеси. Дѣтската болница въ Лисабона се е издигнала съгласно нейния планъ.

Тя при това ни е оставила и много драгоценни съчинения и коментарии, хвърлящи ярка свѣтлина върху характера ѝ, които ни откриватъ благото ѝ сърце и образованія ѝ разумъ. Изъ тие съчинения извличаме, че тя много се е борѣла и силѣла за искореняване оние зли прѣдрасждѣщи, сматрещи излѣкуванѣто на болнитѣ като неприлично занимание за една добра и почитаема жена, и за опровержение на мислещитѣ, че таковато занимание се пада само на жени отъ подолна или срѣдня класа, и че възможността на огледванѣто добръ болнитѣ е даръ природенъ, ненуждаищъ се отъ прѣдварителни приготовления и учение. Разни откъслечи изъ съчиненията ѝ показватъ ни многжеството на наблюдателната ѝ сила и начина, по който, по своята си собствена опитностъ, е постигивала за въ полза и добро на братята си. Ето какво тя пише въ едно свое писмо:

« . . . Азъ забѣлѣжихъ у хора, на които имъ се втресло отъ Кримска треска и усѣтихъ отъ сама себе си, кога бѣхъ болна въ Кримъ, колко се дотегнува

на болника, кога не може да гледа свѣтлина прѣзъ прозореца; азъ никога нѣма да забравѣмъ радостта, шо възбуди на нѣколцина втресеши се, видѣтъ не едно цвѣте съ живъ и разноцвѣтенъ шаръ. Азъ сама единъжъ, като нажитихъ една китка съ полскитѣ цвѣта, веднага усѣтихъ утѣшение и отъ него момента взехъ да заздравявамъ скоро.

Признателния английски народъ, за да увѣковѣчи името на тая гениална жена, основалъ въ ст. Лондонъ единъ пансионъ, извѣстенъ подъ името «Флоренция Нихтингалъ», срѣщу рѣката Таймъ и зданието на Народното Събрание. Цѣльта на туй заведение е прѣдприготовленieto на болничарки, и се раздѣля на два отдѣла. Въ първия отдѣлъ се учѣтъ женитѣ, желаищи да се исцѣло прѣдадѣтъ на туй занятие; а въ втория отдѣлъ — желаищитѣ да станѣтъ болничарки у нѣкое висше благородно сѣмейство. Всѣка г-ца и всѣка жена въобще, като види само туй хубаво комодно здание, съ тоже хубавитѣ стаи съ най-чиститѣ легла и полкото проста, толкова и съвършенна мобилпровка; като гледа редовността, царуища навсѣкждѣ, и ученичкитѣ, шо сж най-хубавѣ и най-чисто облѣчени, обзема се отъ силно желанне, давно и тя да постигнѣ като ученичка. Но това не е лесно; защото не може да се постигнѣ въ него, прѣди жената да навърши двайсететгодишнината си и защото работата отъ самото още начало е много тежка, та трѣбва вече нѣкоя жена добръ да вишкне и разбере светостта на дѣлото, за да рѣши да постигнѣ въ тоя пансионъ. Г-ца Нихтингалъ сама бѣше работѣла въ тоя пансионъ и се весма радвала, кога нѣкоя ученичка се отличавала. Всенизвѣстна е, и г. Agnes Lobes, която е поправила излѣкуванѣто въ сиропиталищата. Ето какво пише г-ца Флоренция за тая жена: «Въ продължение само на три години тя досвърши мѣдрото си дѣло. А какъ сполучи това? Тя бѣше се упражнявала и прѣдприготовлявала усърдно и все не прѣставала да се усъвършенствува постепено, защото излѣкуванѣто не е лесно дѣло; та така сполучи. Това е едно искусство, което за да се изучи добръ, изисква се прѣданностъ, дълбоко учение и занимание, исто тъй, както при изучаванѣто на живописвството и скулптурата.»

Въ врѣмето на г-ца Фл. Нихтингалъ главнитѣ недостатѣци на женитѣ били: *прѣръшаванѣ въ работа и повържностното занимание*; но тя съ неуморнитѣ си трудове, успѣла да искорени тие недостатѣци и да завладѣе за пола си една почва, тъй да се каже, върху която тоя за сега сигурно стѣпва, та се радва и благоденствова, весма облагодѣтелствовайки сжщеврѣн обществото, и народа. Ето пакъ какво пише истата касателно съвѣстнитѣ болничарки, които посвещаватъ живота си въ изпълнение на свещенната си миссия:

«Европейска опитностъ отъ IV-ия вѣкъ ме е убѣдила, че най-щастливи жени, които най-много обичатъ занаята си и сж най-признателни за сжществованието си, което е единъ божии даръ, сж оние жени, които сж се исцѣло прѣдали въ излѣкуванѣто и отгледванѣто болницитѣ.»

Мисли и изречения.

Хубавити души раскубавява лицето, но хубавото лице не раскубавява душата.

* * *

Животътъ е комедия за остроумния човекъ; трагедия — за чувствителния.

* * *

Повечето хора възхваляватъ съ възхищение сериознитъ книги, но отблъскватъ четението имъ.

Mlle Sarmisa D. Bilceso

Турътъ жена си толкося високо въ Вашата почетъ, щото тя да не смле никога да се понижи.

Сърдцето е единъ димитъ неразвалимъ, туренъ въ развалиема кутия.

Jean Barancy (pseudonyme)

Mme Gabrielle Nadal. —

Искусствата съ идеалното царство на жената, защото тя намира въ тяхъ всичко, отъ което умътъ ѝ, душата ѝ и нервътъ ѝ иматъ нужда.

Mme Claudie de Campos.

Не пазиций хигиеничнитъ наставления, той се самоубива.

Рано лягай и рано сутринтъ ставай; това е най-доброто средство за запазване на здравето, на богатството и на духовната дѣятелностъ.

Китайско мѣд. изреч.

Разни.

Размѣна на дѣцата въ Дания въ време на ваканцитъ. — Споредъ сообщението на *Revue des Revues*, въ Дания лѣтъ происходятъ размѣни на дѣцата между градскитъ и селскитъ жители. Семнитъ даватъ своитъ дѣци въ време на ваканцитъ на гражданитъ, а последнитъ принасятъ своитъ дѣца на село. Пътуванието става на държавни сметки; дѣцата пътуватъ сами и на всяко на гърдитъ имъ прикрепенъ неговъ мѣриштъ. Ако нѣкое отъ тяхъ се заблуди, то всѣкъждъ намира приютъщия.

При дохожданието на тренъ селскитъ и селскитъ се събиратъ да посрѣщатъ малкитъ пътника. Въ село дѣцата грижливо се гледатъ и къмъ края на ваканцитъ тѣ се засилватъ и поправятъ. Гражданитъ показватъ на селскитъ дѣца забавителнитъ на града и неговитъ околности и устройватъ за тяхъ шри и танцове.

Копенхагенъ ежегодно изпраща въ село до 10,000 дѣца и приема почти толкова селски дѣца.

Ди ли е възможно на подобна размѣна на дѣци у насъ?

Съобщава З. П. Консулова.

Годишенъ абонаментъ:

I за абон. въ Т.-П. станция — на списанието . . .	л. 3.—
— на списанието съ притурката . . .	„ 5.50
II за абон. на право въ Дирек. — на списанието . . .	„ 4.—
— на списанието съ притурката . . .	„ 7.—
за странство — на списанието . . .	„ 5.—
— на списанието съ притурката . . .	„ 9.—

Отговорникъ: А. Петровъ

Книги и Списания,

получавани въ дирекцията ни.

Ветеринарич сборка. Год. VI, брой VI. Юний 1897 год. София.

Орало. Год. IV бр. 15 София, 1-ий Августъ 1897 год.

Le Foyer domestique X-e Année, 14 Aout, 1897 № 53. Neuchâtel (Suisse).

Библиографически бюлетинъ на книгитъ, списанията и вѣстникитъ, които съ достигнали въ Софийската Народна Библиотека. София 1897.

Репортажъ върху състоянието на копринарството прѣзъ 1896 год. и конкурса въ гр. Вратца отъ Д-ръ Хр. Юрди: о-ъ София.

Извѣстие.

Тѣй като Дирекцията ни мисли да направъ важни подобрения и пзмѣнения въ «Домакинята», то явява се на абонатитъ и абонаткитъ ни, че може да забѣсиѣ малко излизанпето на слѣдующия ѝ, сир. за Августъ мѣсецъ, брой.

Извѣстие.

Като съобщаваме за знание на всичкитъ си абонати, че г. Маровъ, агентинъ на списанието ни, е излѣзълъ на обиколка за събиране абонаменти, умоляваме ги да иматъ пълно довѣрие къмъ него и да се обръщатъ винаги къмъ него за каквито и да било относително списанието ни свѣдения, които е той напълно въ състояние и упълномощенъ отъ дирекцията да дава на интересующитъ се.

ЕКОНОМИЧЕСКИ САПУНЪ

НА

ХР. ИВ. РИЗО, ВЪ ВАРНА

награденъ съ златенъ медалъ въ I-то Българско земеделѣческо-Промисленно Изложение въ Пловдивъ и съ бронзовъ — отъ Апверското изложение.

Прѣдпазвайте се отъ имитация. Истинскитъ сапунъ носи горнята марка.

Всѣкво, що се отнася до списанието или притурката, изпраща се съ адресъ: До Дирекцията на «Женския Свѣтъ» ул. Войнишна № 122 — Варна.

Писма неплатени не се приематъ, всѣкакви обявления, относящи се до госпожи и господа, присматъ се. Правото на записъ въ Т. П. стан. се плаща отдѣлно отъ аб.

Печатница Л. Нитче — Варна